

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
közbenső ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.046/2015/6.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Almásy Mária előadó bíró

. Udvary Katalin bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Bányai Erika ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Óvárosi Törvényszék 72.Pf.641.999/2014/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

II. és III. Kerületi Bíróság 4.P.25.260/2013/15.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint térítsen meg az államnak külön felhívásra 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes biztosítottja 2012. június 19-én a ... számú védett út kereszteződésébe érkezett, ahol a balra kanyarodási manővert megkezdve átlagos gyorsulással elindult, azonban figyelmetlensége miatt nem észlelte kellő időben a kanyar kimeneti ívéhez 70 km/h sebességgel motorkerékpáron közlekedő felperest, majd a felperes forgalmi sávjának negyedéhez érve vette csak észre az ekkor tőle 30-45 méterre lévő enyhén balra tartó motorkerékpárt. A gépjármű vezetője az észlelés után nem hagyta abba a kanyarodást, hanem azt folytatta, a felperes pedig már fékezett és előbb balra, majd jobbra kormányzott, azonban nem tudta elkerülni az ütközést.

A gépkocsi vezetője ellen folyamatban volt nyomozás megszüntetésére azért került sor, mert azt állapította meg az ügyészség, hogy noha mindent megtett a gépkocsivezető annak érdekében,

hogy az elsőbbségi kötelezettségének eleget tegyen, mert a kereszteződésben megállva próbálta felmérni a védett út forgalmát, azonban nem volt abban a helyzetben, hogy a sértett elhaladási elsőbbségét biztosítsa.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a keresetében a balesettel kapcsolatos vagyoni és nem vagyoni kárai megfizetésére kérte az alperes kötelezését.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte, vagylagosan pedig a felperesre kedvezőbb 60-40%-os kármegosztás alkalmazását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a 2012. június 19. napján bekövetkezett közúti közlekedési baleset során a felperest ért károk 80%-át köteles az alperes megtéríteni. Megállapította, hogy az alperes a közlekedése (manővere) során részben megszegte a közlekedési szabályokat, mert akkor járt volna el helyesen, ha a nem jól belátható kereszteződésben fokozott óvatossággal kezdi meg a kikanyarodást a védett útra, lassú haladás közben folyamatosan balra figyel és már a manővere kezdetén észleli a felperes járművét. Fel kellett volna függesztenie a manővert, amikor a felperes közlekedési sávjának negyedéhez érve észlelte az ekkor már enyhén balra tartó motorost. Ugyanakkor a felperes időben észlelte a kihaladó járművet, volt ideje balra, később jobbra is korrigálni, azonban nem a megfelelő veszélyelhárítási megoldást választotta. Amennyiben a motoros lassító fékezést alkalmazva egyenesen halad tovább, nem következik be a baleset; ezt a megállapítást a perben beszerzett szakértői véleményre alapította. A járművezetők KRESZ és vezetéstechnikai szabályszegéseit, az út rossz kialakításait is értékelve, a folyamatot, amely a balesethez vezetett, nagyobb részt az alperesi biztosított szabályszegése indította el, így felelőssége nagyobb a felperes hibájához képest, aki azonban megszegte a kötelezettségét, mert a szakértő szerint elháríthatta volna az alperesi biztosított által teremtett veszélyt, így eleget tudott volna tenni a balesetelhárítási kötelezettségének. Erre figyelemmel az alperes 80%-os kártérítési felelősségét állapította meg.
- [5] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy az „alperes a 2012. június 19-én bekövetkezett közlekedési baleset során a felperest ért károk 100%-át köteles megtéríteni”. A határozat indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást teljes körűen lefolytatta, helyes tényállást

állapított meg, az abból levont következtetéseivel túlnyomórészt egyetértett, kisebb részben azonban nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a perben nem vitatott és aggálytalannak tekintett szakértői vélemény alapján, hogy a gépjárművezetőnek „kereső tekintettel” észlelnie kellett volna a felperest és figyelmetlenségéből nem vette észre, ezért nem adta meg az elsőbbséget a kikanyarodása során; a baleset neki felrőhatóan következett be. A szakvélemény alapján azonban megalapozatlan az a következtetés, hogy amikor észlelte a gépjárművezető a felperest, akkor fel kellett volna függeszteni a manővert, mert ekkor már a kanyarodás során gyorsuló gépjárműnek nem volt lehetősége vészfékezéssel elkerülni a balesetet. Ez azonban nem változtat azon, hogy a 2,845 s és az 1,855 s közötti időtartamban figyelmetlensége folytán nem észlelte a felperest, és ha észlelte volna és annak megfelelően reagált volna, a baleset még elkerülhető lett volna. A szakvélemény azon megállapítása, hogy hol észlelhette volna a gépjárművezető a motort, a baleset előtti 2,845 s időmozzanathoz kapcsolódik, amikor a felperes a baleset helyszínétől kb. 65-60 méter távolságra érkezik a kanyar ívére, és a szakértő szerint ekkor indult el 2 m/s gyorsulással az alperes biztosítottja. Ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy a felperes ennél a távolságnál már észleli az alperest, a látási viszonyok nem voltak korlátozottak. Amennyiben az alperes - ismerve és felmérve a kereszteződés veszélyességét - miután a másik irányról meggyőződött az elindulás előtt célzatosan, a nehezen belátható forgalmi irányába néz, ő is észlelte volna a kanyarból érkező gyorsan haladó és balra sodródó felperest körülbelül ugyanakkor, mint amikor őt észlelték és vagy el sem indul, vagy a bemozdulás után azonnal megáll (felfüggeszti a manővert). Amennyiben a gépjárművezető a KRESZ 28. § (1) bekezdésének b) pontjának megfelelően elsőbbséget ad, a rendelkezésre álló adatok szerint a baleset elkerülhető lett volna. Mindebből alappal következtetett az elsőfokú bíróság arra, hogy a baleset azért következett be, mert az alperes biztosítottja figyelmetlensége folytán nem észlelte a közeledő felperest, nem adta meg neki az elsőbbséget, ezzel indította el azt az okfolyamatot, amely a baleset bekövetkezéséhez vezetett. A felelősség a 2,845 s időmozzanathoz kapcsolódó figyelmetlenség miatt állt fenn. A gépjárművezető akkor járt volna el helyesen, ha óvatosan közelíti meg a kereszteződést, olyan helyen áll meg, ahonnan a kereszteződés jól belátható, majd miután meggyőződött arról, hogy a másik, jól látható irányból nem jön senki, folyamatos balra figyelés mellett nagyon rövid, óvatos, megállásra kész behaladás után, vagy a torkolatban való megállás után dinamikusan gyorsan hajtja végre a kanyarodást. A baleset okozója az alperes volt. A másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróságnak a felperes közrehatásával kapcsolatos álláspontját. A felperes a megengedett sebességnél jelentősen lassabban, 70 km/h-val közlekedett, a 2,845 s időmozzanatot megelőző veszélyhelyzet észlelése előtt nem volt várható, hogy a felperes bármilyen baleset

elhárítási kötelezettségének eleget tegyen; ekkor még nemcsak a gépjárművezető nem látta a motorost, de a motoros sem a gépjárművet, így a baleseti veszélyhelyzetet sem. A felperesnek észlelési, cselekvési késedelme nem volt, ezt a szakvélemény is alátámasztotta. Abból, hogy a felperes személyes előadása az volt, hogy azt látta, hogy a gépkocsi ki fog haladni, nem lehetett kétséget kizáróan arra következtetni, hogy a felperes láthatta, biztosan nem fogja megkapni az elsőbbséget. A szakértői vélemény is azt állapította meg, hogy amennyiben a felperes az autó bemozdulását a 2,845 s időmozzanatnál veszélyhelyzetnek értékeli, akkor is csak vészfékezéssel tudta volna elkerülni a balesetet, lassító fékezéssel nem. Az alperesnek lett volna lehetősége ebben az időben megállni, ha észlelte volna a felperest, ami el is lett volna várható, így reálisan számolhatott ezzel az alperesi reakcióval a felperes. Nincs alap utóbb közrehatás megállapítására, mert objektíve lassító fékezéssel is el lehetett volna kerülni a balesetet, csak azért, mert az elsőbbséget figyelmetlen és nem elég gyors kanyarodás miatt meg nem adó károkozó gépjármű a motor fékezése által nyert idő alatt a sávból kihaladt volna.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a felperesre kedvezőbb 60-40%-os, harmadlagosan 70-30%-os kártérítési felelősség megállapítását kérte. Az alperes arra hivatkozott, hogy a bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdését sértette meg a döntése során. A szakértő véleménye nem egyértelműen állapította meg a gépjárművezető részéről a motoros észlelhetőségét, csak erősen feltételes módon; „kereső tekintettel talán már észlelhette volna”. A szakértői vélemény a 2,845 sec. időponthoz társított képet nem a rendőrségi iratanyagból vette át, hanem a Google által 2012 júniusában készített fénykép melléklet alapján, ezért nem lehetett megállapítani, hogy a baleset időpontjában a növényzet le volt vágva és azt sem, hogy a látási viszonyok nem voltak korlátozottak. Hivatkozott a nyomozást megszüntető határozatra is, amely megállapította, hogy a gépjárművezető nem szegte meg a KRESZ rendelkezéseit, és rámutatott arra is, hogy a kereszteződés geometriai adottságai miatt objektíve nem volt észlelhető a felperes. A balesetben részes vezetők mindketten azt a megoldást találták megfelelőnek, hogy menekülnek a sávból, ezért ez a magatartás mind a két félnek felróható, mert ez okozta a baleset bekövetkezését. Az elsőbbségadás kötelező jelzőtáblára figyelemmel a gépjárművezetőnek nem kell kötelezően megállni, azonban az alperes ennek ellenére megállt a gépkocsival és körültekintett; a szakértői vélemény szerint egyértelmű, hogy nem láthatta a felperest, mert a kanyarnak olyan részén haladt, amit nem láthatott

be. A gépjárművezető nem tudott volna kinek elsőbbséget adni, mert fizikailag senki nem volt észlelhető a számára és a KRESZ nem ír elő semmi olyan kötelezettséget, ami bármilyen időtartamú várakozást írna elő. Ugyanakkor a felperes magatartását közrehatásként kell értékelni, mert neki számítania kellett a kereszteződés miatt az útra kihajtó gépjárműre; ezért a 70 km/h sebesség nem volt megfelelő, a gépjármű feltűnése után pedig nem kezdett el azonnal fékezni, hanem balra, majd jobbra tért ki, azonban a fékezés azonnali megkezdése esetén az ütközés elkerülhető lett volna, illetve kisebb sérülésekkel járt volna.

- [7] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályban tartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős közbenső ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.
- [9] A jogerős közbenső ítéletben nincs tényállás a felperes káráról; ez hibája a határozatnak, kár nélkül kártérítési felelősség megállapítására sem kerülhetne sor. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott büntetőeljárás eredményének a megítélése nem feladata a polgári pernek, de az eredménye nem is köti a kártérítési követelést elbíráló bíróságot.
- [10] Azt a jogerős közbenső ítélet helyesen állapította meg, hogy az adott esetben - a motorkerékpár és gépkocsi összeütközése miatt - a Ptk. 346. § (1) bekezdését kell alkalmazni; eszerint ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozta, egymás közti viszonyukban a felelősség általános szabályait kell alkalmazni [Ptk. 339. § (1) bekezdés]. Ez a rendelkezés a veszélyes üzemek találkozása esetén az egymásnak okozott kárért való felelősség kérdését szabályozza, vagyis azt, hogy ha a veszélyes üzemek találkozása következtében a veszélyes üzemek valamelyike, vagy mindegyike kárt szenved. Nem vitás tény, hogy a védett úton haladó motoros úgy ütközött össze az alárendelt útról kikanyarodó gépjárművel (alperes biztosítottjával), hogy az elsőbbségadásra volt kötelezett. A felperes kártérítési igényét az említett szabály alapján kellett megítélni a leírt közlekedési helyzetben ahhoz képest, hogy a közlekedésben részt vett személyek magatartására milyen KRESZ előírások vonatkoztak. A jogerős közbenső ítélet helytállóan állapította meg, hogy a balesetet az alperes biztosítottja okozta.
- [11] Az egyébként jól megindokolt másodfokú döntésben a nem bizonyított felperesi közrehatásról szóló és a Ptk. 340. §-ára történő hivatkozás téves, és tartalmában az elsőfokú bíróság is tévesen állapította meg a közlekedési szabályok részbeni megszegését a

felperes esetében. Abból a rendelkezésből, hogy a veszélyes üzemek egymás közti viszonyában a felelősség általános szabályait kell alkalmazni az következik; ha mindkét fél vétkes volt, vétkességük arányában kármegosztásra kerül sor, enélkül pedig a vétkes fél viseli a kárt.

- [12] Az autóvezetőnek a KRESZ 28. § (1) bekezdés b) pontja alapján elsőbbségadási kötelezettsége volt, ami azt jelenti, hogy az alárendelt útról csak úgy kanyarodhatott ki, hogy a védett úton haladót még csak hirtelen irányváltásra, vagy vészfékezésre se kényszeríthette, nemhogy a kikanyarodásával ütközést idézzon elő. Az e szabályt szegő és az ütközést kizárólagosan okozó magatartás és így az elsőbbség meg nem adása abban állt, hogy a kereszteződést úgy közelítette meg az alperes biztosítottja, hogy nem észlelte a védett úton haladó felperest, a motorost. Az elsőbbségadásra köteles fél számára a követelmény az óvatos, lassító közelítés, ha kell megállás és meggyőződés a kanyarodás lehetőségéről; óvatos, figyelmes körültekintés, majd elindulás és kikanyarodás.

A döntés elvi tartalma

- [13] Az adott kereszteződés tekintetében annak volt jelentősége, hogy ott valóban nehezített, de nem objektíve kizárt volt az elsőbbség megadása. Az alperes biztosítottjának az elsőbbségadási kötelezettséget a KRESZ 31. §-ának tartalma szerint kellett teljesítenie, aminek az a lényege, hogy mindenképpen elsőbbséget kell adni a védett úton haladó számára, a kanyarodást fokozott óvatossággal kell végrehajtani oly módon, hogy a bekanyarodó jármű a többi járművet ne veszélyeztesse. Az adott kereszteződési helyzet (beláthatóság) miatti nehezítettség nem eshet a károsult terhére, ugyanakkor a szabad továbbhaladás lehetőségét kell biztosítani az elsőbbségadásra kötelezett járművezetőnek. Az a megfogalmazás, hogy „talán észlelhette kereső tekintettel” a motort, ez az általában elvárható észlelés után is a rossz döntést jelentette az alperesi biztosított részéről, amely a terhére értékelendő. Az alperes még a manőver közben is rosszul döntött, a jó döntés a manőver végéig terhelte, de olyan kötelezettség, amit az alperes a terhére róna a felperesnek, nincs. A közlekedési baleset elhárításának általános kötelezettsége jogilag elvárható magatartást jelent. Sem a jogszabályból, sem az elvárhatóságból nem következik, így nem kell felkészülnie a védett úton haladó motorosnak a kereszteződésnél arra, hogy nem adják meg a részére az elsőbbséget, és menekülési kötelezettség sem terhelte. Minderre figyelemmel a baleset okozásáért kizárólag az alperes felel, és az ütközés miatt nincs a felperesnek szabályszegő, felróható magatartása, ezért a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg a közbenső ítéletében az alperes teljes helytállási kötelezettségét.

Záró rész

- [14] A kifejtettekre tekintettel a jogerős közbenső ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [15] Az alperest a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2016. március 30.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
HM